

بسمه تعالی

نقش فضاهاى آموزشى در پیشرفت تحصیلى

مؤلف :

سمیرا مهاجر

انتشارات ارسطو

(چاپ و نشر ایران)

۱۳۹۴

شابک : ۶-۶۸-۷۹۴۰-۶۰۰-۹۷۸
شماره کتابشناسی ملی : ۳۹۷۳۶۱۶
عنوان و نام پدیدآور : نقش فضاهاى آموزشى در پیشرفت تحصیلى /
مولى سمیرا مهاجر.
مشخصات نشر : مشهد: ارسطو، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهرى : ۲۱۶ ص.
موضوع : ساختمان‌هاى مدارس -- ایران -- گرگان -- نمونه پژوهى
موضوع : مدرسه‌ها -- ایران -- گرگان -- تسهیلات -- نمونه پژوهى
موضوع : پیشرفت تحصیلى -- ایران -- گرگان -- نمونه پژوهى
رده بندى دیویى : ۳۷۱/۶۰۹۵۵۲۱۳۲
رده بندى کنگره : ۱۳۹۴ م۹ الف / LB۳۲۱۹
سرشناسه : مهاجر، سمیرا، ۱۳۵۸ -
وضعیت فهرست نویسى : فیا

نام کتاب : نقش فضاهاى آموزشى در پیشرفت تحصیلى

مولى : سمیرا مهاجر

ناشر : ارسطو (چاپ و نشر ایران)

صفحه آرایى ، تنظیم و طرح جلد : پروانه مهاجر

تیراژ : ۱۰۰۰ جلد

نوبت چاپ : اول - ۱۳۹۴

چاپ : مهتاب

قیمت : ۱۳۰۰۰ تومان

شابک : ۶-۶۸-۷۹۴۰-۶۰۰-۹۷۸

تلفن هاى مرکز پخش : ۳۵۰۹۶۱۴۵ - ۳۵۰۹۶۱۴۶ - ۰۵۱

www.chaponashr.ir

انتشارات ارسطو

چاپ و نشر ایران

تقدیم به :

پدر و مادر و همسر و برادران عزیزم
که همیشه حامیم بودند

و

گران‌بها‌ترین دارایی‌های زندگی من هستند.

سپاسگزاری

منت خدای را عزوجل که طاعتش موجب قربت است و به شکر اندرش مزید نعمت. هر نفسی که فرو می‌رود ممد حیات است و چون برمی‌آید مفرح ذات. پس در هر نفسی دو نعمت موجود است و بر هر نعمتی شکری واجب. باران رحمت بی‌نصیبش همه را رسیده و خوان نعمت بی‌دریغش همه جا کشیده.

اکنون که این پژوهش به انجام رسیده از باب حدیث "لَمْ يَشْكُرِ الْمَخْلُوقُ لَمْ يَشْكُرِ الْخَالِقُ"، بر خود لازم می‌دانم از استاد راهنمای بزرگواریم جناب آقای دکتر غلامحسینی فریزه‌ندی که زحمت راهنمایی این پایان‌نامه را بر عهده گرفتند و با دقت و حوصله اینجانب را در تهیه و تدوین این پژوهش یاری کرده و افق‌های جدیدی در برابر دیدگانم گشودند، قدردانی کنم. همچنین تشکر خود را از استاد مشاور گرامی‌ام سرکار خانم دکتر مسعودی ندوشن به پاس همراهی بی‌دریغ و هم‌فکری‌های سودمندشان در مشاوره پایان‌نامه، ابراز می‌دارم. و از اعضای خانواده و کلیه کسانی که با راهنمایی و تشویق هایشان مرا دلگرم می‌نمودند، صمیمانه سپاسگزارم.

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

فصل اول: کلیات پژوهش

۲۱	۱-۱- مقدمه
۲۳	۲-۱- بیان مسأله
۲۷	۳-۱- اهمیت و ضرورت انجام تحقیق
۲۹	۴-۱- اهداف پژوهش
۲۹	۴-۱-۱- هدف کلی پژوهش
۲۹	۴-۱-۲- اهداف جزئی
۲۹	۵-۱- سؤالات پژوهش
۳۰	۶-۱- فرضیه های تحقیق
۳۰	۷-۱- تعاریف متغیرها و واژگان تحقیق
۳۰	۷-۱-۱- تعاریف مفهومی
۳۱	۷-۱-۲- تعاریف عملی

فصل دوم: ادبیات پژوهش

۳۵	۱-۲- مقدمه
۳۵	بخش اول : مبانی نظری فضاهای آموزشی
۳۵	۲-۲- تعریف فضای آموزشی (قرارگاه فیزیکی)
۴۱	۳-۲- فضاها (قرارگاه های) آموزشی و پرورشی (مدارس)

- ۴۲-۴- تاریخچه فضاهای آموزشی ۴۲
- ۴۲-۴-۱- تاریخچه فضاهای آموزشی در جهان ۴۲
- ۴۳-۴-۲- تاریخچه و سیر تحول فضاهای آموزشی در ایران ۴۳
- ۴۵-۴-۲-۱- تأسیس مدارس جدید ۴۵
- ۴۷-۴-۲-۲- مدرسه در ایران باستان ۴۷
- ۴۷-۴-۲-۳- مدرسه در دوره ساسانیان ۴۷
- ۴۸-۴-۲-۴- فضاهای آموزشی در مدارس کنونی ۴۸
- ۴۹-۴-۲-۵- مدارس خارجی در ایران ۴۹
- ۵۰-۵-۲- مدرسه مطلوب چیست؟ ۵۰
- ۵۱-۶-۲- نظام مدرسه ۵۱
- ۵۳-۷-۲- آموزش متوسطه ۵۳
- ۵۴-۸-۲- نظریه های روان شناختی ۵۴
- ۵۴-۸-۲-۱- روانشناسی رفتارگرایی ۵۴
- ۵۵-۸-۲-۲- مکتب گشتالت ۵۵
- ۵۵-۸-۲-۳- روانشناسی اکولوژیک بارکر ۵۵
- ۵۶-۸-۲-۴- روانشناسی میدان ۵۶
- ۵۷-۹-۲- نظریه هایی مربوط به تأثیر متقابل انسان و محیط ۵۷
- ۵۷-۹-۲-۱- مفاهیم بنیادین رابطه انسان و محیط ساخته شده ۵۷
- ۵۸-۹-۲-۲- تأثیر جو محیط ۵۸
- ۵۹-۹-۲-۳- نظریه برانگیختگی ۵۹
- ۵۹-۹-۲-۴- نظریه کنترل ۵۹
- ۵۹-۹-۲-۵- نظریه تعامل ۵۹
- ۵۹-۱۰-۲- طراحی و معماری مدارس ۵۹
- ۵۹-۱۰-۲-۱- برنامه ریزی معماری مدارس ۵۹
- ۶۰-۱۰-۲-۲- جذاب سازی محیط آموزشگاه ۶۰
- ۶۲-۱۰-۲-۳- تأثیر شرایط معماری محیط ۶۲
- ۶۳-۱۰-۲-۴- آسایش محیطی ۶۳

۶۴	 ۲-۱۰-۴-۱- نور
۶۵	 ۲-۱۰-۴-۲- کتتراست سطوح
۶۶	 ۲-۱۰-۴-۳- صوت
۶۷	 ۲-۱۰-۴-۴- ایجاد موانع صوتی
۶۷	 ۲-۱۰-۴-۵- آب و هوا
۶۷	 ۲-۱۰-۵- منشاء اهمیت رنگ
۶۹	 ۲-۱۰-۶- زیبایی مدرسه
۷۰	 ۲-۱۰-۷- فضای سبز
۷۱	 ۲-۱۰-۸- کتابخانه
۷۳	 ۲-۱۰-۹- بوفه مدارس
۷۴	 ۲-۱۰-۱۰- تجهیزات و امکانات ورزشی
۷۵	 ۲-۱۰-۱۱- تابلوها
۷۷	 ۲-۱۱-۱۱- بهداشت مدارس
۷۷	 ۲-۱۱-۱- مفهوم بهداشت مدارس
۷۸	 ۲-۱۱-۲- اهمیت بهداشت محیط مدارس
۷۹	 ۲-۱۱-۳- تاریخچه بهداشت مدارس در ایران
۸۰	 ۲-۱۱-۴- بهداشت محیط داخلی مدرسه
۸۱	 ۲-۱۱-۵- کلاس بهداشتی
۸۲	 ۲-۱۱-۶- اتاق بهداشت
۸۳	 ۲-۱۱-۷- تسهیلات بهداشتی آموزشگاه
۸۳	 ۲-۱۱-۷-۱- توالت
۸۳	 ۲-۱۱-۷-۲- دستشویی
۸۴	 ۲-۱۱-۷-۳- آبخوری
۸۴	 بخش دوم: مبانی نظری پیشرفت تحصیلی
۸۴	 ۲-۱۲- تعریف تحصیل
۸۵	 ۲-۱۳- تأثیر برخی عوامل محیطی در رفتار
۸۵	 ۲-۱۳-۱- تأثیر فضاهای آموزشی در یادگیری و آموزش

۸۷	 ۱۴-۲- عوامل مؤثر در یادگیری
۸۷	 ۱۴-۲- موقعیت یادگیری
۸۷	 ۱۵-۲- افت تحصیلی
۸۸	 ۱۶-۲- علل و عوامل افت تحصیلی
۸۹	 ۱۶-۲-۱- کمبود تجهیزات
۹۲	 ۱۷-۲- پیشرفت تحصیلی
۹۲	 ۱۷-۲-۱- عوامل مؤثر در پیشرفت تحصیلی
۹۳	 ۱۷-۲-۲- عوامل مربوط به مدرسه
۹۴	 بخش سوم: پیشینه تحقیقات
۹۴	 ۱۸-۲- پیشینه داخلی
۱۰۵	 ۱۹-۲- پیشینه خارجی

فصل سوم: روش تحقیق

۱۱۷	 ۱-۳- مقدمه
۱۱۷	 ۲-۳- روش تحقیق
۱۱۸	 ۳-۳- جامعه و نمونه آماری
۱۱۹	 ۴-۳- روشهای جمع آوری اطلاعات
۱۱۹	 ۵-۳- ابزار جمع آوری اطلاعات
۱۲۱	 ۳-۵-۱- روایی پرسشنامه
۱۲۱	 ۳-۵-۲- پایایی پرسشنامه
۱۲۲	 ۳-۶- روش آماری تجزیه و تحلیل داده ها

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده‌ها

۱۲۵	 ۱-۴- مقدمه
۱۲۵	 ۲-۴- آمار توصیفی
۱۲۵	 ۴-۲-۱- وجود طرح های تجسمی بر روی دیوارهای مدرسه
۱۲۶	 ۴-۲-۲- استفاده از شعار و سخنان بزرگان بر روی دیوارهای مدرسه
۱۲۸	 ۴-۲-۳- استفاده از رنگ سفید و روشن در سقف کلاس ها

- ۴-۲-۴- استفاده از رنگ‌های شاد و روشن در رنگ آمیزی دیوار کلاس ها ۱۲۹
- ۴-۲-۵- قدمت ساختمان مدرسه ۱۳۰
- ۴-۲-۶- باز سازی مدرسه طی دو سال گذشته ۱۳۱
- ۴-۲-۷- آخرین مرتبه نقاشی دیوارهای داخلی ۱۳۲
- ۴-۲-۸- آخرین مرتبه نقاشی خارجی ساختمان ۱۳۴
- ۴-۲-۹- نوع کفپوش فضاهای آموزشی ۱۳۵
- ۴-۲-۱۰- استفاده از گچ کاری در سقف های داخلی کلاس ها ۱۳۶
- ۴-۲-۱۱- مناسب بودن تعداد دانش‌آموزان در دبیرستان ۱۳۷
- ۴-۲-۱۲- استاندارد بودن مساحت کل کلاسها ۱۳۹
- ۴-۲-۱۳- وجود آزمایشگاه شیمی در مدرسه ۱۴۰
- ۴-۲-۱۴- وجود آزمایشگاه فیزیک و زیست در مدرسه ۱۴۲
- ۴-۲-۱۵- وجود کارگاه سمعی - بصری و رایانه در مدرسه ۱۴۳
- ۴-۲-۱۶- وجود اتاق مشاور و هدایت تحصیلی در مدرسه ۱۴۴
- ۴-۲-۱۷- وجود سالن ورزشی در مدرسه ۱۴۵
- ۴-۲-۱۸- استاندارد بودن تعداد آبخوری ها در مدرسه ۱۴۶
- ۴-۲-۱۹- مساحت فضای سبز مدرسه ۱۴۷
- ۴-۲-۲۰- ایجاد دبیرستان به عنوان هدف اولیه طراحی و ساخت ساختمان ... ۱۴۸
- ۴-۲-۲۱- هم جوارى مدارس با فضاهای سبز ۱۵۰
- ۴-۲-۲۲- چکه کردن سقف و پشت بام ۱۵۱
- ۴-۲-۲۳- وجود بوفه برای دانش‌آموزان در مدرسه ۱۵۲
- ۴-۲-۲۴- وجود فضای توقف برای وسایل نقلیه در مدرسه ۱۵۳
- ۴-۲-۲۵- قابل استفاده بودن تجهیزات آموزشی داخل کلاس ها ۱۵۴
- ۴-۲-۲۶- ارتفاع هشتاد سانتی متری تخته کلاس ۱۵۵
- ۴-۲-۲۷- ایجاد تزئینات بر روی دیوار کلاس ها ۱۵۶
- ۴-۲-۲۸- استفاده از نورهای طبیعی و مصنوعی در کلاس ۱۵۷
- ۴-۲-۲۹- استفاده از منابع روشنایی زرد و سفید در کلاس ها ۱۵۸
- ۴-۲-۳۰- کفایت خدمات الکتریکی در جهت رفع نیازهای ساختمان ۱۵۹
- ۴-۲-۳۱- اتصال کلاس ها به شبکه کامپیوتر در مدرسه ۱۶۰

- ۱۶۱-۲-۴-۳۲- دسترسی کلاس ها به اینترنت ۱۶۱
- ۱۶۲-۲-۴-۳۳- اتصال کلاس ها به آنتن تلویزیون مرکزی و یا دیگر سیستم های کابلی
تلویزیون ۱۶۲
- ۱۶۳-۲-۴-۳۴- وجود سیستم تهویه هوای مناسب در فضاهای آموزشی ۱۶۳
- ۱۶۴-۲-۴-۳۵- وجود اتاق بهداشت و کمک های اولیه در مدرسه ۱۶۴
- ۱۶۵-۲-۴-۳۶- وجود دستگاه تهویه هوا در سرویس های بهداشتی ۱۶۵
- ۱۶۶-۲-۴-۳۷- تعبیه سطل زباله در محوطه مدرسه ۱۶۶
- ۱۶۷-۲-۴-۳۸- نظافت روزانه کلاس ها ۱۶۷
- ۱۶۸-۲-۴-۳۹- وجود سیستم گرمایی مدرسه ۱۶۸
- ۱۶۹-۲-۴-۴۰- کفایت تعداد کتابهای کتابخانه ۱۶۹
- ۱۷۱-۲-۴-۴۱- تناسب کتابهای کتابخانه با نیازهای کمک آموزشی دانش آموزان ۱۷۱
- ۱۷۲-۲-۴-۴۲- وجود سالن مطالعه مجزا در مدرسه ۱۷۲
- ۱۷۳-۲-۴-۴۳- اختصاص زمان مطالعه برای دانش آموزان ۱۷۳
- ۱۷۴-۲-۴-۴۴- وجود کتابدار در کتابخانه مدرسه ۱۷۴
- ۱۷۵-۲-۴-۴۵- بروز رسانی کتاب های کتابخانه ۱۷۵
- ۱۷۶-۲-۴-۴۶- اطلاعات توصیفی متغیرهای پژوهش ۱۷۶
- ۱۸۰-۳-۴-۳- آمار استنباطی ۱۸۰
- ۱۸۱-۳-۴-۱- آزمون نرمال بودن متغیرها ۱۸۱
- ۱۸۲-۳-۴-۲- تحلیل همبستگی متغیرها ۱۸۲
- ۱۸۲-۳-۴-۱-۲- بین نمای ظاهری فضاهای آموزشی با پیشرفت تحصیلی رابطه وجود
دارد ۱۸۲
- ۱۸۵-۳-۴-۲-۲- بین ساختار فیزیکی کلاس های درس با پیشرفت تحصیلی رابطه
وجود دارد ۱۸۵
- ۱۸۷-۳-۴-۲-۳- بین امکانات رفاهی و سرویس دهی مدرسه با پیشرفت تحصیلی رابطه
وجود دارد ۱۸۷
- ۱۸۹-۳-۴-۲-۴- بین کیفیت سرویس های بهداشتی و رعایت بهداشت در مدرسه با
پیشرفت تحصیلی رابطه وجود دارد ۱۸۹
- ۱۹۱-۳-۴-۳-۳- برازش مدل رگرسیون خطی چندگانه ۱۹۱

فصل پنجم: نتیجه‌گیری و پیشنهادات

۱۹۷	 ۱-۵- مقدمه
۱۹۷	 ۲-۵- فرایند تحقیق
۱۹۸	 ۳-۵- نتیجه‌گیری از فرضیات
۱۹۸	 ۱-۳-۵- نتیجه‌گیری از فرضیه اول
۲۰۰	 ۲-۳-۵- نتیجه‌گیری از فرضیه دوم
۲۰۱	 ۳-۳-۵- نتیجه‌گیری از فرضیه سوم
۲۰۳	 ۴-۳-۵- نتیجه‌گیری از فرضیه چهارم
۲۰۴	 ۴-۵- نتایج جانبی تحقیق
۲۰۵	 ۵-۵- محدودیت‌های پژوهش
۲۰۵	 الف. محدودیت‌های تحت اختیار پژوهشگر
۲۰۵	 ب. محدودیت‌های خارج از اختیار پژوهشگر
۲۰۶	 ۶-۵- پیشنهادات
۲۰۶	 ۱-۶-۵- پیشنهادهایی برای پژوهشگران آتی
۲۰۶	 ۲-۶-۵- پیشنهادهای برخاسته از تحقیق
۲۰۷	 ۳-۶-۵- پیشنهادات کلی
۲۰۹	 فهرست منابع و مآخذ
۲۱۱	 فهرست منابع فارسی
۲۱۶	 فهرست منابع لاتین

فهرست جداول

صفحه	عنوان
۱۲۶	جدول ۴-۱- وجود طرح‌های تجسمی بر دیوارهای مدرسه
۱۲۷	جدول ۴-۲- استفاده از شعار و سخنان بزرگان بر دیوارهای مدرسه
۱۲۸	جدول ۴-۳- استفاده از رنگ سفید و روشن در سقف کلاسها
۱۲۹	جدول ۴-۴- استفاده از رنگهای شاد و روشن در رنگ آمیزی دیوار کلاسها
۱۳۰	جدول ۴-۵- قدمت کم‌تر از ده سال ساختمان
۱۳۱	جدول ۴-۶- بازسازی مدرسه طی دو سال گذشته
۱۳۳	جدول ۴-۷- نقاشی دیوارهای داخلی طی دو سال گذشته
۱۳۴	جدول ۴-۸- نقاشی نمای خارجی ساختمان طی دو سال گذشته
۱۳۵	جدول ۴-۹- استفاده از کاشی یا موزائیک در کفپوش فضاهای آموزشی
۱۳۶	جدول ۴-۱۰- استفاده از گچ کاری در سقف داخلی کلاسها
۱۳۸	جدول ۴-۱۱- مناسب بودن تعداد دانش‌آموزان با امکانات مدرسه
۱۳۹	جدول ۴-۱۲- استاندارد بودن مساحت کلاسها براساس تعداد نفرات
۱۴۱	جدول ۴-۱۳- وجود آزمایشگاه شیمی در مدرسه
۱۴۲	جدول ۴-۱۴- وجود آزمایشگاه فیزیک و زیست در مدرسه
۱۴۳	جدول ۴-۱۵- وجود کارگاه سمعی - بصری و رایانه در مدرسه
۱۴۴	جدول ۴-۱۶- وجود اتاق مشاوره و هدایت تحصیلی در مدرسه
۱۴۵	جدول ۴-۱۷- وجود سالن ورزشی در مدرسه

جدول ۴-۱۸-	استاندارد بودن تعداد آبخوریها بر اساس تعداد نفرات	۱۴۶
جدول ۴-۱۹-	استاندارد بودن فضای سبز مدرسه بر اساس تعداد نفرات	۱۴۷
جدول ۴-۲۰-	ایجاد دبیرستان به عنوان هدف اولیه طراحی و ساخت ساختمان	۱۴۹
جدول ۴-۲۱-	هم جوار بودن مدرسه با فضای سبز	۱۵۰
جدول ۴-۲۲-	چکه کردن آب از سقف ساختمان مدرسه	۱۵۱
جدول ۴-۲۳-	وجود بوفه برای دانش آموزان در مدرسه	۱۵۲
جدول ۴-۲۴-	وجود فضای توقف برای وسایل نقلیه در مدرسه	۱۵۳
جدول ۴-۲۵-	قابل استفاده بودن تجهیزات آموزشی داخل کلاسها	۱۵۴
جدول ۴-۲۶-	ارتفاع هشتاد سانتیمتری تخته کلاس	۱۵۵
جدول ۴-۲۷-	ایجاد تزئینات بر روی دیوار کلاسها	۱۵۶
جدول ۴-۲۸-	استفاده از نورهای طبیعی و مصنوعی در کلاس	۱۵۷
جدول ۴-۲۹-	استفاده از منابع روشنایی زرد و سفید در کلاسها	۱۵۸
جدول ۴-۳۰-	کفایت خدمات الکتریکی در جهت رفع نیازهای ساختمان	۱۵۹
جدول ۴-۳۱-	اتصال کلاسها به شبکه کامپیوتر در مدرسه	۱۶۰
جدول ۴-۳۲-	دسترسی کلاسها به اینترنت	۱۶۱
جدول ۴-۳۳-	اتصال کلاسها به آنتن تلویزیون مرکزی و یا دیگر سیستمهای کابلی تلویزیون	۱۶۲
جدول ۴-۳۴-	وجود سیستم تهویه هوای مناسب در فضاهای آموزشی	۱۶۳
جدول ۴-۳۵-	وجود اتاق بهداشت و کمکهای اولیه در مدرسه	۱۶۴
جدول ۴-۳۶-	وجود دستگاه تهویه هوا در سرویسهای بهداشتی	۱۶۵
جدول ۴-۳۷-	تعبیه سطل زباله در محوطه مدرسه	۱۶۶
جدول ۴-۳۸-	نظافت روزانه کلاسها	۱۶۷
جدول ۴-۳۹-	وجود سیستم گرمایی مدرسه	۱۶۸
جدول ۴-۴۰-	کفایت تعداد کتابهای کتابخانه	۱۷۰
جدول ۴-۴۱-	تناسب کتابهای کتابخانه با نیازهای کمک آموزشی دانش آموزان	۱۷۱
جدول ۴-۴۲-	وجود سالن مطالعه مجزا در مدرسه	۱۷۲
جدول ۴-۴۳-	اختصاص زمان مطالعه برای دانش آموزان	۱۷۳

جدول ۴-۴۴- وجود کتابدار در کتابخانه مدرسه	۱۷۴
جدول ۴-۴۵- بروز رسانی کتابهای کتابخانه	۱۷۵
جدول ۴-۴۶- اطلاعات توصیفی متغیرهای پژوهشی	۱۷۶
جدول ۴-۴۷- آزمون نرمال بودن متغیرها	۱۸۱
جدول ۴-۴۸- ضرایب همبستگی نمای ظاهری فضاهای آموزشی با پیشرفت تحصیلی	۱۸۴
جدول ۴-۴۹- ضرایب همبستگی ساختار فیزیکی کلاسهای درس با پیشرفت تحصیلی	۱۸۶
جدول ۴-۵۰- ضرایب همبستگی امکانات رفاهی و سرویس دهی مدرسه با پیشرفت تحصیلی	۱۸۸
جدول ۴-۵۱- ضرایب همبستگی سرویسهای بهداشتی و رعایت بهداشت با پیشرفت تحصیلی	۱۹۰
جدول ۴-۵۲- جزئیات مدل	۱۹۲
جدول ۴-۵۳- تحلیل واریانس	۱۹۲
جدول ۴-۵۴- ضرایب رگرسیونی	۱۹۳

فهرست نمودار

عنوان	صفحه
نمودار ۴-۱- وجود طرحهای تجسمی بر دیوارهای مدرسه	۱۲۶
نمودار ۴-۲- استفاده از شعار و سخنان بزرگان بر دیوارهای مدرسه	۱۲۷
نمودار ۴-۳- استفاده از رنگ سفید و روشن در سقف کلاس ها	۱۲۸
نمودار ۴-۴- استفاده از رنگهای شاد و روشن در رنگ آمیزی دیوار کلاسها	۱۲۹
نمودار ۴-۵- قدمت کمتر از ده سال ساختمان	۱۳۰
نمودار ۴-۶- بازسازی مدرسه طی دو سال گذشته	۱۳۲
نمودار ۴-۷- نقاشی دیوارهای داخلی طی دو سال گذشته	۱۳۳
نمودار ۴-۸- نقاشی نمای خارجی ساختمان طی دوسال گذشته	۱۳۴
نمودار ۴-۹- استفاده از کاشی یا موزائیک در کفپوش فضاهای آموزشی	۱۳۶
نمودار ۴-۱۰- استفاده از گچ کاری در سقف داخلی کلاس ها	۱۳۷
نمودار ۴-۱۱- مناسب بودن تعداد دانش آموزان با امکانات مدرسه	۱۳۸
نمودار ۴-۱۲- استاندارد بودن مساحت کلاسها بر اساس تعداد نفرات	۱۴۰
نمودار ۴-۱۳- وجود آزمایشگاه شیمی در مدرسه	۱۴۱
نمودار ۴-۱۴- وجود آزمایشگاه فیزیک و زیست در مدرسه	۱۴۲
نمودار ۴-۱۵- وجود کارگاه سمعی - بصری و رایانه در مدرسه	۱۴۳
نمودار ۴-۱۶- وجود اتاق مشاوره و هدایت تحصیلی در مدرسه	۱۴۴
نمودار ۴-۱۷- وجود سالن ورزشی در مدرسه	۱۴۵

- نمودار ۴-۱۸- استاندارد بودن تعداد آبخوری ها بر اساس تعداد نفرات ۱۴۶
- نمودار ۴-۱۹- استاندارد بودن فضای سبز مدرسه بر اساس تعداد نفرات ۱۴۸
- نمودار ۴-۲۰- ایجاد دبیرستان به عنوان هدف اولیه طراحی و ساخت ساختمان ... ۱۴۹
- نمودار ۴-۲۱- هم جوار بودن مدرسه با فضای سبز ۱۵۰
- نمودار ۴-۲۲- چکه کردن آب از سقف ساختمان مدرسه ۱۵۱
- نمودار ۴-۲۳- وجود بوفه برای دانش آموزان در مدرسه ۱۵۲
- نمودار ۴-۲۴- وجود فضای توقف برای وسایل نقلیه در مدرسه ۱۵۳
- نمودار ۴-۲۵- قابل استفاده بودن تجهیزات آموزشی داخل کلاس ها ۱۵۴
- نمودار ۴-۲۶- ارتفاع هشتاد سانتی متری تخته کلاس ۱۵۵
- نمودار ۴-۲۷- ایجاد تزئینات بر روی دیوار کلاس ها ۱۵۷
- نمودار ۴-۲۸- استفاده از نورهای طبیعی و مصنوعی در کلاس ۱۵۸
- نمودار ۴-۲۹- استفاده از منابع روشنایی زرد و سفید در کلاس ها ۱۵۹
- نمودار ۴-۳۰- کفایت خدمات الکتریکی در جهت رفع نیازهای ساختمان ۱۶۰
- نمودار ۴-۳۱- اتصال کلاس ها به شبکه کامپیوتر در مدرسه ۱۶۱
- نمودار ۴-۳۲- دسترسی کلاس ها به اینترنت ۱۶۲
- نمودار ۴-۳۳- اتصال کلاس ها به آنتن تلویزیون مرکزی و یا دیگر سیستم های کابلی تلویزیون ۱۶۳
- نمودار ۴-۳۴- وجود سیستم تهویه هوای مناسب در فضاهای آموزشی ۱۶۴
- نمودار ۴-۳۵- وجود اتاق بهداشت و کمک های اولیه در مدرسه ۱۶۵
- نمودار ۴-۳۶- وجود دستگاه تهویه هوا در سرویس های بهداشتی ۱۶۶
- نمودار ۴-۳۷- تعبیه سطل زباله در محوطه مدرسه ۱۶۷
- نمودار ۴-۳۸- نظافت روزانه کلاس ها ۱۶۸
- نمودار ۴-۳۹- وجود سیستم گرمایی مدرسه ۱۶۹
- نمودار ۴-۴۰- کفایت تعداد کتابهای کتابخانه ۱۷۰
- نمودار ۴-۴۱- تناسب کتابهای کتابخانه با نیازهای کمک آموزشی دانش آموزان ... ۱۷۱
- نمودار ۴-۴۲- وجود سالن مطالعه مجزا در مدرسه ۱۷۲
- نمودار ۴-۴۳- اختصاص زمان مطالعه برای دانش آموزان ۱۷۳

- نمودار ۴-۴۴- وجود کتابدار در کتابخانه مدرسه ۱۷۴
- نمودار ۴-۴۵- بروز رسانی کتاب های کتابخانه ۱۷۵
- نمودار ۴-۴۶- پیشرفت تحصیلی ۱۷۷
- نمودار ۴-۴۷- نمای ظاهری فضای آموزشی ۱۷۸
- نمودار ۴-۴۸- ساختار فیزیکی کلاس درس ۱۷۸
- نمودار ۴-۴۹- امکانات رفاهی و سرویس دهی مدرسه ۱۷۹
- نمودار ۴-۵۰- سرویس بهداشتی و رعایت بهداشت در مدرسه ۱۷۹
- نمودار ۴-۵۱- بررسی ارتباط بین نمای ظاهری فضاهای آموزشی با پیشرفت تحصیلی ۱۸۳
- نمودار ۴-۵۲- بررسی ارتباط بین ساختار فیزیکی کلاس های درس با پیشرفت تحصیلی ۱۸۵
- نمودار ۴-۵۳- بررسی ارتباط بین امکانات رفاهی و سرویس دهی مدرسه با پیشرفت تحصیلی ۱۸۷
- نمودار ۴-۵۴- بررسی ارتباط بین کیفیت سرویس های بهداشتی و رعایت بهداشت با پیشرفت تحصیلی ۱۸۹

فصل اول:

کلیات تحقیق

۱-۱- مقدمه

احداث فضای آموزشی مناسب و به جا، یکی از اساسی ترین پیش نیازهای توسعه آموزش و پرورش می باشد (مقتدری، ۱۳۷۸، ص ۲).

دانش آموزان حداقل ۴ یا ۵ ساعت از بهترین ساعات خود را در فضای آموزشی می گذرانند محیط مدرسه از دو بخش محیط روانی و محیط فیزیکی تشکیل شده است (خالصی، ۱۳۷۷).

در مدارس زیبا و جذاب، دانش آموز با اشتیاق، علاقه، و شادابی به فراگیری علم و معرفت می پردازد در حالی که در مدارس با شرایط بهداشتی نامطلوب شوق و اشتیاق دانش آموزان برای فراگیری به حداقل رسیده و امکان پویایی و بالندگی را کاهش می دهد.

پیشرفت تحصیلی به معلومات یا مهارت های کسبی عمومی یا خصوصی به موضوع های آموزشگاهی را گویند که به وسیله آزمایش ها یا نشانه هایی و یا هر دو اندازه گیری می شوند که معلمین برای دانش آموزان وضع می کنند (ایرج پور، ۱۳۸۶، ص ۱۳).

نتیجه گیری مطلوب از آموزش، استفاده بهینه از نیرو و امکانات، سالم سازی محیط مدارس از اساسی ترین اقدام هایی است که در برنامه های بهداشتی مدارس باید مدنظر قرار گیرد و انجام پژوهش هایی خاص در زمینه محیط مدارس بسیار ضروری است. چنین

پژوهشهایی می‌تواند وضعیت موجود را برای ما مشخص سازد و در یافتن راههای نیل به وضع مطلوب مؤثر و مفید باشد، برنامه ریزان را در اتخاذ تصمیم و انجام فعالیتهای آموزش و پرورش استاندارد کمک کند و در طراحی فضا و سایر امکانات مدارس مورد استفاده قرار گیرد (اکبرزاده، بذرافشان و معینی آزاد، ۱۳۸۲).

به همین دلیل لازم است طرح های ساختمانی به خصوص فضاهای آموزشی بر مبنای اطلاعات کامل از قوانین روان شناختی، رفتاری، اجتماعی و علوم رفتاری در کیفیت طراحی و ساخت فضاهای آموزشی توجه شود (قاضی زاده، ۱۳۷۳).

بسیار بجا گفته اند (خانه خوب بهشت دنیاست) مدرسه خانه تربیت و مسکن و مأوای دوران نوجوانی است و اگر واقعاً به صورت بهشت مطلوب تربیتی بنا شود، همه زندگی امروز و فردای انسانها را بهشت خواهد کرد. اولیای جامعه از این حقیقت نباید غافل باشند که محیط مدرسه بنیانگذار فردای جامعه است و این محیط هر قدر مجهزتر و آبرومندانه تر باشد، در سازندگی جامعه فردا نقشی مؤثر ایفا خواهد کرد و بنابراین سعادت جامعه را در مدرسه خوب باید دنبال کنیم (بصیر نژاد، ۱۳۸۲، ص ۲ و ۳).

مسئله فضای آموزشی از جمله مسائلی است که به طور مستقیم روی آموزش و یادگیری اثر می گذارد. به لحاظ روانی، محیط پویا و خلاق آموزشی دارای جذابیت هایی است که می توان گفت با روح سرشار از نشاط دانش آموزان و احساس آنها از فضا سنخیت دارد. یادگیری برای دانش آموزان نه برای پیوستن به دنیای بزرگسالان، بلکه به مثابه یک تفریح ذهنی و روحی است. محیطی که فاقد نیروی فعال کننده هیجانات و ادراکات دانش آموزان باشد، نمی تواند رشد نیروی کاوشگری و خلاقانه او را بوجود آورد. انسان همانطور که محیط خود را می آفریند متأثر از محیط خود نیز می باشد. بدیهی است که هرچه فضای آموزشی مطلوب تر و جذاب تر باشد، دانش آموزان و معلم در فضا احساس آرامش و رغبت بیشتری می کنند در نتیجه فرآیند یادگیری به آسانی انجام می

گیرد و اهداف آموزش و پرورش به سرعت و به آسانی تحقق خواهد یافت. در مدرسه ای که طراحیهای فیزیکی جدید در سیستم برنامه ریزی و اجرایی آن جریان می یابد نشاط و شادابی در معلمان و دانش آموزان بوجود می آید. این فکر و روش تازه باعث زیاد شدن نیروی محرکه آنان و بازدهی فراوان تر می شود (خلج گنجه، ۱۳۸۲).

آموزش و پرورش یکی از اساسی ترین عوامل در رشد و تعالی هر جامعه است زیرا از یک سو موجبات اعتلای زمینه های معنوی و فرهنگی را در جامعه فراهم می آورد و از طرف دیگر با جوابگویی به تخصص های مورد نیاز در بخش های کشاورزی و صنعت و خدمات توسعه اقتصادی - اجتماعی و فرهنگی جامعه را تحقق می بخشد. آموزش و پرورش می تواند با جهت گیریهای صحیح خود انگیزه های معنوی، شخصیت و استقلال فکری، قدرت تصمیم گیری، قوه ابتکار و نوآوری، وطن دوستی و دیگر زمینه های ارزشی را که در واقع زیربنای فکری انسانهای مستقل است را دگرگون و شکوفا سازد. آموزش و پرورش همچنین با ایجاد تخصص های مورد نیاز نه تنها توسعه اقتصادی - اجتماعی را سبب می شود، بلکه کشور را در زمینه فنون و سایر تخصص ها از کشورهای خارجی بی نیاز ساخته و موجبات استقلال و خود کفایی کشور را در زمینه های تخصص ها فراهم می سازد. با توجه به یک چنین نقش وسیعی که آموزش و پرورش دارد (مقتدری، ۱۳۷۸، ص ۲).

۱-۲- بیان مسأله

از عوامل مؤثر در پیشرفت تحصیلی می توان علل فردی - خانوادگی - آموزشگاهی - اجتماعی را نام برد. از جمله عوامل مهمی که در پیشرفت تحصیلی مطرح می شود، تجهیزات می باشد که از شرایط اساسی یک سازمان آموزشی، مجهز بودن به وسایل کافی می باشد. تجهیزات هم شامل میز و صندلی و تخته و گچ و تجهیزات آزمایشگاهی و

ورزشی و بهداشتی می باشند، که از ضروریات یک سازمان آموزشی محسوب می شود. تهیه وسایل باید با توجه به سطح تحصیلی و استانداردهای مطلوب انجام گیرد. در تهیه وسایل و امکانات مدرسه باید به تنوع دانش آموزان در مدرسه توجه داشت از جمله قد و وضعیت جسمانی دانش آموزان. به نوعی وسایل باید انعطاف پذیری داشته باشند.

با این عوامل که نامبرده شده می توان به اهمیت آموزشگاه و تجهیزات پی برد که عامل آموزشگاهی، خود عللی را شامل می شود که از جمله آنها فضای کلاس است.

افت تحصیلی دارای عواملی است که شامل عوامل درون سازمانی و برون سازمانی است که عوامل درون سازمانی، شامل تعداد دروس و حجم مطالب، تراکم جمعیت در کلاس، کمبود تجهیزات آزمایشگاهی و ورزشی و بهداشتی می باشند، با این عوامل که نامبرده شده می توان به اهمیت آموزشگاه و تجهیزات پی برد، که عامل آموزشگاهی خود عللی را شامل می شود که از جمله آنها فضای کلاس است.

با نگاهی که به آموزشگاه ها می شود اینگونه به نظر می رسد که امور به صورت خشک در جریان است که باید کاری در جهت جذاب سازی مدارس نمود و این جذابیت از راه توجه به دکوراسیون و چیدمان کلاس و رنگ آمیزی و استفاده از گیاهان سبز و حتی وجود تصاویر و کتابها حاصل خواهد شد و همچنین مشاهدات نشان دهنده آن است که مدارس کنونی محروم از هوای آزاد و سالم و منظره و چشم انداز زیبا و فاقد سالن مرکزی و معماری داخلی هستند.

فضاهای آموزشی به طور چشمگیر در یادگیری دانش آموزان اثر دارد.

برای اینکه به عمق مسأله فضاهای آموزشی و رابطه اش با پیشرفت تحصیلی پی برد، به نتایج تحقیقات مشابه استناد می شود. در پژوهش پرویزیان (۱۳۷۵)، در بررسی وضعیت فیزیکی فضاهای آموزشی و مقایسه آن با استانداردها نشان داد که وضعیت

مدارس و استانداردها فاصله وجود دارد و بعد از نظرسنجی از بهره برداران مشخص شد که نیمی از آنها وضعیت موجود ناراضی هستند.

و همچنین در تحقیقی که ترابی (۱۳۷۸)، با عنوان بررسی وضعیت فیزیکی مدارس و تأثیر آن بر پیشرفت تحصیلی انجام داد، نهایت نتیجه اینگونه شد که پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان در مدرسی که از امکانات بهتری برخوردار بودند، نسبت به سایر دانش‌آموزان در مدارس دیگر، برتر بوده است. همچنین در نتایج این پژوهش برآمد که امکانات رفاهی مدرسه و نور کافی در کلاسها و کیفیت میز و صندلی در پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان تأثیر دارد

سیاوشی (۱۳۷۳) در تحقیق خود با عنوان بررسی فیزیکی محیط کلاس های درس نظری مدارس شیراز این گونه نتیجه گرفت که مدارس بررسی شده با استانداردهای سازمان نوسازی و تجهیز مدارس ایران سازگاری چندانی ندارد. در تحقیق نصرآبادی (۱۳۸۰)، که وضعیت فیزیکی مدارس اصفهان را با استانداردهای نوسازی مقایسه نمود، نتیجه این بود که فضاهای مسقف با توجه به سرانه دانش آموزی کمتر از سرانه استاندارد است.

در تحقیق مرتضوی (۱۳۷۴) که به بررسی وضعیت فیزیکی مدارس شهر تهران از دیدگاه دانش‌آموزان و معلمان پرداخت، نتیجه نشان داد که شرایط بهداشتی نامطلوب بود و وضعیت رنگ بد توصیف شد.

بالاخره در پژوهشهای انجام گرفته در خارج از کشور، آل^۱ (۲۰۱۱)، در پژوهش خود با عنوان اثرات کیفیت فضای ساختمان آموزشی و پرورشی در پیشرفت تحصیلی به این نتیجه دست یافت که کیفیت فضایی بالا مساوی با یادگیری بالاست. همچنین ارتمن

^۱(۲۰۰۲)، در پژوهشی با عنوان تسهیلات فیزیکی و پیشرفت تحصیلی به معناداری رابطه طراحی مدرسه و یادگیری پی برد و به این نتیجه رسید که پیشرفت در مدارس دارای تسهیلات مناسب ۵ الی ۱۷ درصد از دیگران بیشتر بوده است. استندهای یاد شده، عمق اهمیت موضوع فضاها را نشان می دهد.

محقق با عنوانی که برای پژوهش خود انتخاب نموده، تعریفش از فضاهای آموزشی شامل نمای ظاهری، ساختار فیزیکی، امکانات رفاهی و سرویس دهی مدرسه و کیفیت سرویسهای بهداشتی می باشد، که با توجه به این مؤلفه ها به مشاهده ظاهری در مدارس متوسطه دخترانه شهرستان گرگان پرداخته که شواهد حاکی از آن بود که اکثر مدارس از نظر مؤلفه های یاد شده ضعیف بوده و این موارد خود نقش تأثیر گذاری در پیشرفت تحصیلی دارد. وجود دو مسأله و دغدغه، پژوهشگر را برانگیخت تا به انجام این پژوهش اقدام کند:

۱- چگونگی وضعیت مدارس از نظر مؤلفه های مدنظر محقق (ظاهری، ساختار فیزیکی، امکانات رفاهی و سرویس دهی و کیفیت سرویسهای بهداشتی).

۲- نتایج پژوهشهای داخلی و خارجی مرتبط با موضوع، حاکی از آن بود که کیفیت فضاها بر یادگیری تأثیر دارد؛ لذا بررسی نوع و میزان ارتباط بین مؤلفه های کیفیت فضاهای آموزشی و پیشرفت تحصیلی، حائز اهمیت می باشد.

با وجود این دو مسأله پژوهشگر درصدد برآمد که با انجام این پژوهش به تعیین رابطه میان فضاهای آموزشی و پیشرفت تحصیلی بپردازد.

۱-۳- اهمیت و ضرورت انجام تحقیق

بدیهی است که مسئله آموزش، مسئله وسیع و پیچیده‌ای است که نقش تعیین کننده‌ای در سطح دانش و رشد و اعتلای فرهنگ هر جامعه دارد. کیفیت مطلوب آموزش وابسته به شیوه صحیح آموزش و داشتن فضاهای آموزشی مناسب می باشد.

داشتن فضاهای آموزشی مطلوب و نحوه خلق فضایی متناسب و پاسخگوی نیازها، احتیاج به شناسایی اجزاء و موقعیت کاربردی آنها، سبک های معماری، بررسی فضاها و اجسام مورد نیاز آنها، روابط صحیح فضاها و ترکیب هوشمندانه آنها و تعیین طرح نهایی بوده و یک بررسی و تجزیه نهایی بوده و یک بررسی و تجزیه و تحلیل دقیق و همه جانبه‌ای را می طلبد (شجاعی، ۱۳۸۵).

دانش آموز در فضای زیبا، با انبساط و نشاط بیشتر به فراگیری می پردازد و استعدادهای مختلف وی سریع تر شکوفا شده و تعالی می یابد. بهره وری از تابلو باعث زیبایی و تزئین دیوارها شده و آنها را از خشکی و بی روحی خارج می سازد. علاوه بر آن فضای فیزیکی مدرسه با استفاده از تابلوها، حامل پیام برای دانش آموزان شده و زمینه آشنایی بیشتر آنان را با اهداف و برنامه ریزی آموزشی و پرورشی فراهم می سازد (شاطریان، ۱۳۸۸).

فضای فیزیکی مدرسه در کنار سایر عوامل آموزشی و تربیتی، حامل پیام برای دانش آموزان می باشد و بر میزان یادگیری و رشد شخصیت فردی و اجتماعی و نیز تأمین بهداشت روانی آنان تأثیر می گذارد. مدرسه زیبا و سرسبز، یادگیری را آسان کرده، نشاط و شادابی را برای کودکان و نوجوانان به ارمغان می آورد و متقابلاً مدرسه نامناسب و کثیف، تنگ و تاریک، خشک و بی روح، خمودگی و کسالت و افسردگی را برای دانش آموزان همراه دارد و بر میزان یادگیری و حضور فعال و بانشاط آنان در مدرسه تأثیر منفی می گذارد.

تجربه های نوین معماری در کشورهای مختلف جهان، عموماً بر آزاد سازی استعداد نهفته دانش آموزان تکیه می کنند و با خلق فیزیکی مناسب در مدرسه ها در پی آنند که مدرسه در نظر دانش آموزان به عنوان محیطی ناسازگار با علایق آنها جلوه ننماید و فراغت از مدرسه در نظر آنان خوشایند نباشد.

امروزه درگیر کردن دانش آموزان با محیط آموزشی شان، چالش عمده مدیران مدارس است. پژوهش های اخیر نشان می دهد که بین فضای فیزیکی اطراف دانش آموز و سطح یادگیری و آموزش او رابطه ای مستقیم وجود دارد. محیط آموزشی ای که طراحی خلاقانه داشته باشد، به محصلین کمک می کند برای آمادگی تحصیلات عالیه خوب رشد کنند و قدرت خلاقیتشان را رشد دهند (شاطریان، ۱۳۸۸).

مدرسه فضایی است که در آن تعلیم و تربیت و شکل گیری شخصیت کودکان و نوجوانانی که به زودی وارد طبقه مولد ثروت و اداره کننده جامعه خواهند شد، پایه گذاری می شود در نتیجه این محیط باید به گونه ای طراحی شود که از هر لحاظ علاوه بر پاسخگویی به نیازهای آموزشی دانش آموزان، پاسخگوی تأمین سلامتی جسمی فیزیولوژیکی و روانی آنها نیز باشد. تعلیم و تربیت در محیطی ایمن، آماده، پرنشاط با استفاده از بالاترین میزان مراقبتهای بهداشتی از حقوق اولیه و مسلم دانش آموزانی است که هدف آنها تحصیل و کسب معرفت است ولی در برخی موارد به دلیل عدم امکانات بهداشتی لازم از توانایی و فرصت کافی برای تأمین و رفع نیازهای بهداشتی خود برخوردار نیستند. کودکان نوجوانان به شدت آسیب پذیرند و به آسانی تحت تأثیر عوامل و شرایط محیطی قرار می گیرند و شرایط نامساعد ساختمان مدرسه از لحاظ گنجایش، نور، تهویه، رنگ، دما، صدا، امکانات ایمنی، تجهیزات غیر استاندارد و مانند آن موجبات صدمات جسمی و روانی در دانش آموزان می شود (اکبرزاده، بذرافشان و معینی آزاد، ۱۳۸۲).

۱-۴- اهداف پژوهش

۱-۴-۱- هدف کلی پژوهش

شناسایی میزان اثر گذاری مؤلفه های فضای آموزشی بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان و رتبه بندی این مؤلفه ها می باشد.

۱-۴-۲- اهداف جزئی

- ۱- تعیین رابطه بین شکل و ظاهر ساختمان آموزشی و پیشرفت تحصیلی.
- ۲- تعیین رابطه بین ساختار فیزیکی کلاس درس و پیشرفت تحصیلی.
- ۳- تعیین رابطه بین امکانات رفاهی مدارس با پیشرفت تحصیلی.
- ۴- تعیین رابطه بین کیفیت رعایت بهداشت در مدارس و پیشرفت تحصیلی.

۱-۵- سؤالات پژوهش

- ۱- وضعیت دبیرستانهای دخترانه شهرستان گرگان از نظر نمای ظاهری فضاهای آموزشی چگونه است؟
- ۲- وضعیت دبیرستانهای دخترانه شهرستان گرگان از نظر ساختار فیزیکی کلاسهای درس چگونه است؟
- ۳- وضعیت دبیرستانهای دخترانه شهرستان گرگان از نظر امکانات رفاهی و سرویس دهی مدرسه چگونه است؟
- ۴- وضعیت دبیرستانهای دخترانه شهرستان گرگان از نظر کیفیت سرویسهای بهداشتی و رعایت بهداشت چگونه است؟

۶-۱- فرضیه های تحقیق

- ۱- بین نمای ظاهری فضاهای آموزشی و پیشرفت تحصیلی رابطه مثبت و معنادار وجود دارد.
- ۲- بین ساختار فیزیکی کلاسهای درس و پیشرفت تحصیلی رابطه مثبت و معنادار وجود دارد.
- ۳- بین امکانات رفاهی و سرویس دهی مدرسه با پیشرفت تحصیلی ارتباط مثبت و معنادار وجود دارد.
- ۴- بین کیفیت سرویسهای بهداشتی و رعایت بهداشت در فضای آموزشی و پیشرفت تحصیلی رابطه مثبت و معنادار وجود دارد.

۷-۱- تعاریف متغیرها و واژگان تحقیق

۱-۷-۱- تعاریف مفهومی

فضای آموزشی: طبق تعریف لوئی کان^۱، تمام مکانهایی که انسان برای تأمین خواسته خود در فراگیری، از آنها استفاده می کند، مدرسه نام دارد و این مکانها، تنها برای یادگیری و آموختن عقاید نمی باشد (شاطریان، ۱۳۸۸).

فضای آموزشی: پستالوزی معتقد است: مدرسه محلی است که در آن تربیت معلم باید در ادامه تربیت مادر با همان سادگی و بی آلاشی انجام گیرد به طوری که بتوان فکر و معلومات کودک را به طور هماهنگ از مراحل ابتدائی تا مراحل عالی توسعه داد (ترابی، ۱۳۷۹).